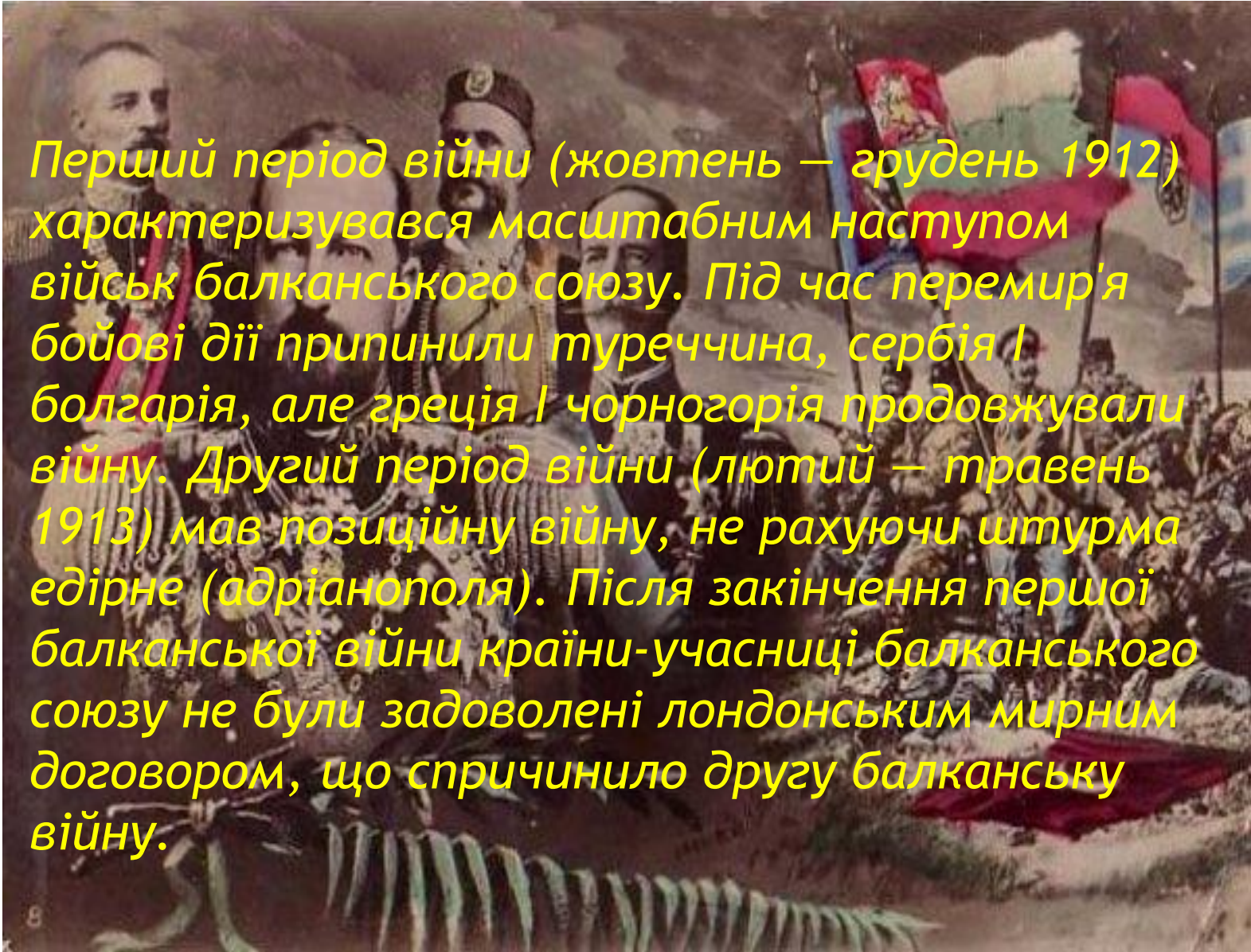

ПЕРША БАЛКАНСЬКА ВІЙНА (1912—1913)

Перша Балканська війна - війна Балканського союзу (Болгарія, Греція, Сербія, Чорногорія) проти Османської імперії з 25 вересня (8 жовтня) 1912 до 17 (30) травня 1913. Причиною війни послужило прагнення Сербії, Болгарії, Чорногорії та Греції розширити свої території. Війна завершилася Лондонським мирним договором.

Перший період війни (жовтень – грудень 1912) характеризувався масштабним наступом військ балканського союзу. Під час перемир'я бойові дії припинили туреччина, сербія і болгарія, але греція і чорногорія продовжували війну. Другий період війни (лютий – травень 1913) мав позиційну війну, не рахуючи штурма едірне (адріанополя). Після закінчення першої балканської війни країни-учасниці балканського союзу не були задоволені лондонським мирним договором, що спричинило другу балканську війну.

ПЕРЕДУМОВИ І ПЛАНИ

Чотири союзницькі держави не мали будь-якого загального плану або будь-якої спроби координувати свої дії. Навпаки, війна мала проводитися кожною державою в індивідуальному порядку, і можна розділити на чотири театри воєнних дій. Болгари зіштовхнулися з більшою частиною турецьких військ, які захищали напрям до Константинополя у Фракії, а також військові дії у Македонії, серби і чорногорців діяли в Косово, Санджаку, у північній частині Македонії і Албанії; греки діяли на півдні Македонії в напрямку Салоніки, а також в напрямку Яніни.

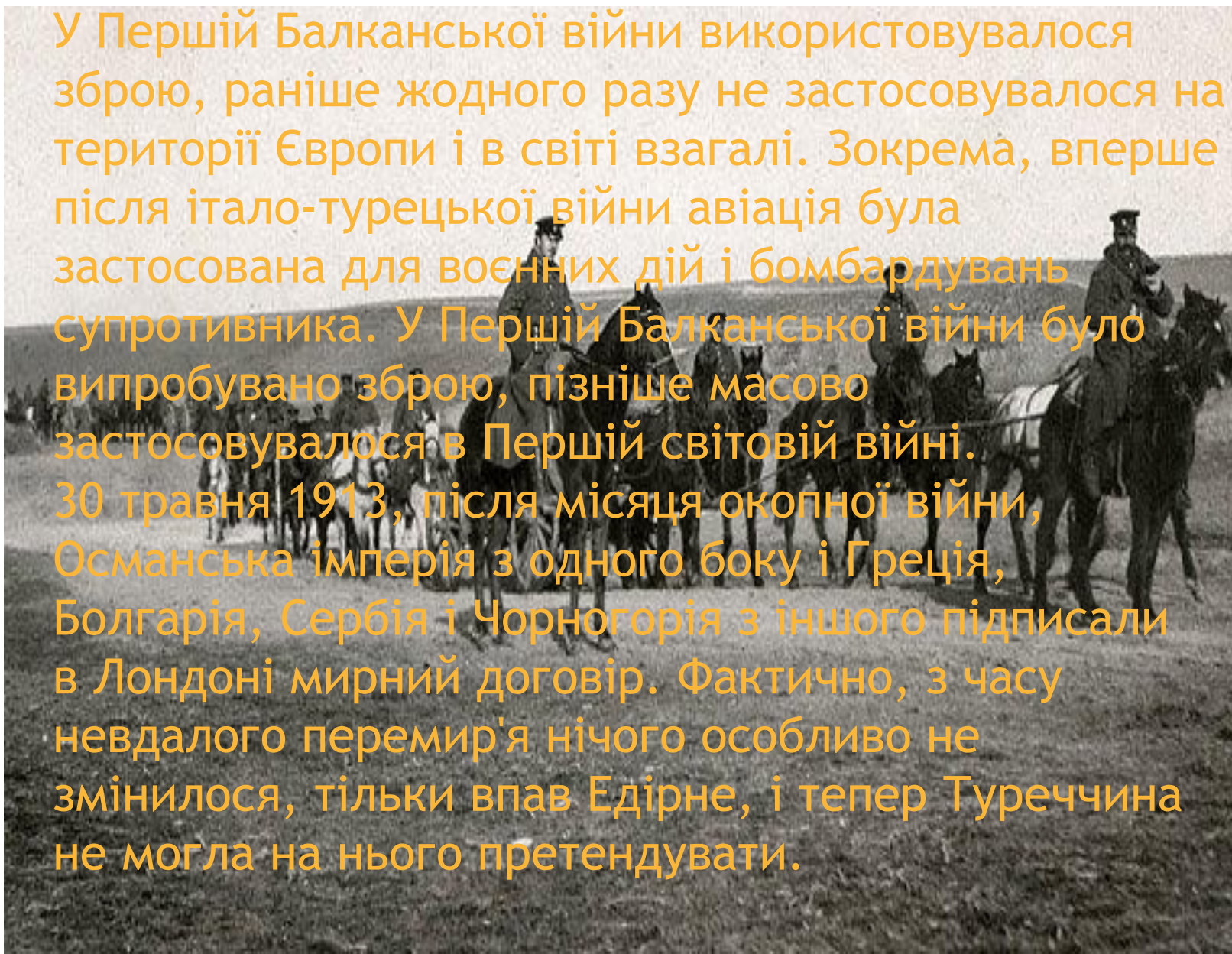
Битви Першої Балканської війни

Назва	Нападники	Керманич	Захисники	Керманич	Дата	Перемога
Битва при Сарантапоро	Греки	Крон-принц Костянтин I	Османи		22 жовтня 1912	Греки
Гіанніцька битва	Греки	Крон-принц Костянтин I	Османи	Гасан Тахсин паша	1 листопада 1912	Греки
Кумановська битва	Серби	Генерал Радомір Путник (звання Воєводи після битви)	Османи	Генерал Зеккі-паша	23 жовтня 1912	Серби
Киркларелійська битва	Болгари	Генерал Радко-Дмитрієв, генерал Іван Фічев	Османи	Махмуд Мухтар-паша	24 жовтня 1912	Болгари
Битва при Пенте Пігадія	Греки	Генерал-лейтенант Константинос Сапунзакіс	Османи	Есат-паша	6-12 листопада 1912	Греки

Прилепс ька битва	Серби		Османи		3 листопад а 1912	Серби
Битва при Люле- Бургас	Булгари	Генерал Радко Дмитрієв, генерал І ван Фічев	Османи	Абдула- паша	28-31 жовтня 1912	Булгари
Битва при Веві	Греки		Османи		15 листопад а 1912	Османи
Битва при Бітола	Серби	Петар Бойович	Османи	Зеккі- паша (генерал)	16-19 листопад а 1912	Серби
Морська битва при Коліакра	Болгари	Капитан Димітар Добрев	Османи	Гусейн Рауф Бей	21 листопад а 1912	Болгари

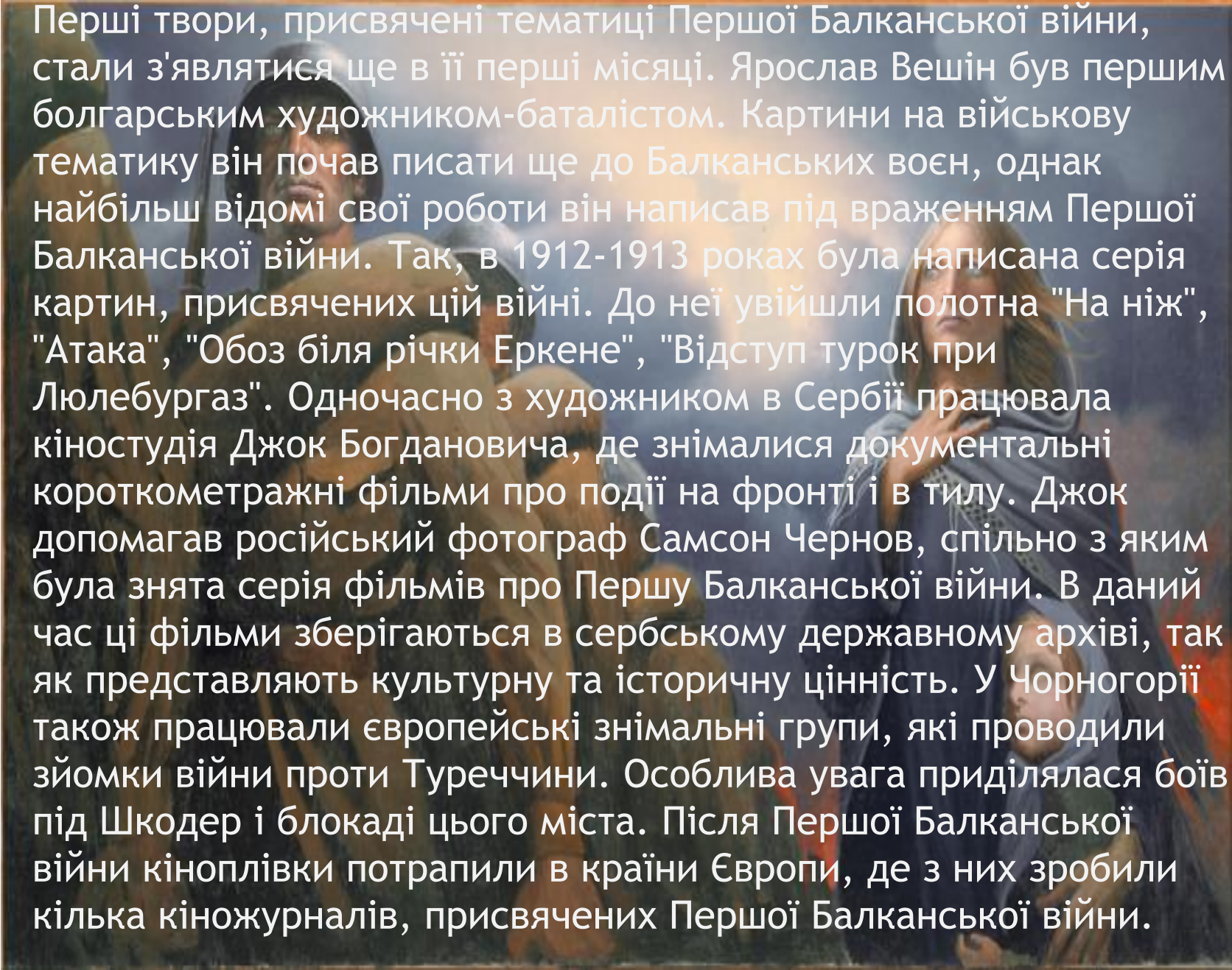
Морська битва при Еллі	Греки	Контр-адмірал П авлос Кунтуріотіс	Османи	Адмірал Раміз Бей	16 грудня 1912	Греки
Булаїрська битва	Османи	Феті Бей	Болгари	Генерал Г еоргій Тодоров	26 січня 1913	Болгари
Чаркьойська битва	Османи	Енвер Бей	Болгари	Генерал С тіліан Ковачев	26-28 січня 1913	Болгари
морська битва при Лемносі	Греки	Контр-адмірал П авлос Кунтуріотіс	Османи		18 січня 1913	Греки
Бізанська битва	Греки	Крон-принц Кост янтин І	Османи	Есат-паша	5-6 березня 1913	Греки
Облога Адріанополя	Болгари і серби	Генерал Г еоргій Вазов, генерал Ст епа Степанович	Османи	Генерал Г азі Шулкрі-паша	11-13 березня 1913	Болгари

У Першій Балканській війни використовувалося зброю, раніше жодного разу не застосовувалося на території Європи і в світі взагалі. Зокрема, вперше після італо-турецької війни авіація була застосована для воєнних дій і бомбардувань супротивника. У Першій Балканській війни було випробувано зброю, пізніше масово застосовувалося в Першій світовій війні. 30 травня 1913, після місяця окопної війни, Османська імперія з одного боку і Греція, Болгарія, Сербія і Чорногорія з іншого підписали в Лондоні мирний договір. Фактично, з часу невдалого перемир'я нічого особливо не змінилося, тільки впав Едірне, і тепер Туреччина не могла на нього претендувати.

Згідно з договором:

- 1.З моменту підписання договору між Балканським союзом і Османською імперією встановлювався "мир на вічні часи".
- 2.Османська імперія віддавала під контроль Балканського союзу майже всі свої європейські володіння (крім Албанії, статус якої був обговорений пізніше, Стамбула та його околиць).
- 3.Великі держави повинні були почати переговори по статусу Албанії та забезпечити її безпеку.
- 4.Османська імперія відмовлялася від Криту на користь Балканського союзу.
- 5.Великі держави повинні були почати опіку над турками, які проживають на островах Егейського моря і його узбережжях (крім Криту і околиць гори Афон).
- 6.В Парижі скликала спеціальна комісія з врегулювання економічних наслідків війни.
- 7.Решта післявоєнні питання (про військовополонених, торгівлі, відносинах та інші) повинні бути врегульовані окремими, більш спеціалізованими договорами.

Перші твори, присвячені тематиці Першої Балканської війни, стали з'являтися ще в її перші місяці. Ярослав Вешін був першим болгарським художником-баталістом. Картини на військову тематику він почав писати ще до Балканських воєн, однак найбільш відомі свої роботи він написав під враженням Першої Балканської війни. Так, в 1912-1913 роках була написана серія картин, присвячених цій війні. До неї увійшли полотна "На ніж", "Атака", "Обоз біля річки Еркене", "Відступ турок при Люлебургаз". Одночасно з художником в Сербії працювала кіностудія Джок Богдановича, де знімалися документальні короткометражні фільми про події на фронті і в тилу. Джок допомагав російський фотограф Самсон Чернов, спільно з яким була знята серія фільмів про Першу Балканської війни. В даний час ці фільми зберігаються в сербському державному архіві, так як представляють культурну та історичну цінність. У Чорногорії також працювали європейські знімальні групи, які проводили зйомки війни проти Туреччини. Особлива увага приділялася боїв під Шкодер і блокаді цього міста. Після Першої Балканської війни кіноплівки потрапили в країни Європи, де з них зробили кілька кіножурналів, присвячених Першій Балканській війни.

